

उ

1. उ interj. Sch. zu gaṇa चादि zu P. 1, 4, 57. 1) वाक्चारम्भे beim Beginn einer Rede, 2) अनुकम्पायाम् des Mitleidens, 3) रक्षायाम् der Abwehr (Wilson: of regard) MED. avj. 3. — Das ved. उ s. u. 2. उ.

2. उ m. 1) Mond ÇABDAR. im ÇKDr. — 2) ein Bein. Çiva's PRAUSH. im ÇKDr.

3. उ adj. 1) von अव्; nom. sg. ऊम्, du. उवौ P. 6, 4, 20, Sch. Vop. 26, 75. — 2) von वा, वयति Vop. 26, 73.

उघट m. N. pr. Var. von उवट Verz. d. B. H. No. 36.167.

ऊ euphonische Veränderung von 2. उ vor इति P. 1, 1, 18.

ऊख्य AK. 2, 9, 45 falsche Lesart für उख्य.

ऊङ् s. न्यङ्.

ऊर् ऊँति Var. von उर्, घोठति Dhātup. 9, 53.

ऊठ 1) partic. s. u. ऊङ् und वङ्. — 2) ऊठा (von वङ्) f. Gattin H.

813. Vgl. अनूठा.

ऊठकङ्कट adj. gepanzert v. l. für व्यूठकङ्कट AK. 2, 8, 2, 33.

ऊठमार्य (ऊठ von वङ् + भार्या) adj. = भार्यात der eine Gattin heimgeführt hat gaṇa आहिताग्न्यादि zu P. 2, 2, 37.

ऊठ्, ऊठ्यति denom. von ऊठ und ऊठि; im ersten Fall aor. औठात्, im zweiten औठाण्त् Kāç. zu P. 8, 2, 1. औठाण्त् Vop. 21, 14.

ऊठि f. nom. act. von वङ् Kāç. zu P. 8, 2, 1.

ऊषातिवस् m. N. pr. eines Buddha Lalit. calc. 3, 14. Foucaux p. 7:

ऊषातिवस्, das sich in ऊषान् (von ऊषा) + तेवस् zerlegen lässt.

ऊत partic. 1) von अव् P. 6, 4, 20. geliebt, gefördert; s. रुन्तेत, वेत, पुष्पोत. — 2) = उत (von वा, वयति) AK. 3, 2, 50. H. 1487.

1. ऊर्ति (von अव्) f. P. 3, 3, 97. ऊती für instr. sg. und pl. 1) Ergötzen, Genuss; Befriedigung: को वाम्भ्या कर्ते रातृहृद्य ऊतये वा सुतपेयाय वार्कः RV. 4, 43, 2. 47, 3. 3, 27, 6. ह्ययामि स्वस्तये — अवसे — ऊतये 1, 35, 1. 4, 1. 23, 3. 111, 4. वैश्वानरो ऽवतूतये नः 6, 9, 7. 2, 17, 8. — 2) pl. Gegenstände des Genusses, Speisen u. s. w., ergötzliche Dinge: पूर्वीरिन्द्रस्य रातयो न वि दस्यत्पूतये RV. 1, 11, 3. नास्य राय उप दस्यति नेतयेः 5, 54, 7. वि पूर्वीर्देवस्य यत्पूतयो वि वाजाः 3, 14, 6. 1, 30, 8. 22, 6. मा ते राधांसि मा ते ऊतये वसो ऽस्मान्कदा घ्ना देभन् 4, 84, 20. वृत्तस्य नु ते पु-

रुहृत वया व्यूतयेो रुहृरिन्द्र पूर्वीः 6, 24, 3. ऊतये वृक्षानि पोस्यानि निपुतेः सञ्चरिन्द्रम् 36, 3. सक्तं त इन्द्रातयेो नः सक्तमिषः 1, 167, 1. — 3) Wohlwollen, Gunst; Förderung, Hilfe H. an. 2, 159. MED. t. 3. अस्याम् तं कामममे तवेती RV. 6, 3, 7. त्रितः कूपे ऽवहितो देवान्कृत ऊतये 1, 103, 17. 106, 1. 6. कट्वती वृधे भुवत् (यज्ञोः) 4, 23, 2. ववन्मा नु ते पुण्याभिर्वृती 7, 37, 5. त्वमाविय सुश्रवसं तवेतिभिस्तव त्रामभिरिन्द्र तूर्वयाणम् 1, 53, 10. 39, 8. 64, 13. — 4) Zuneigung, Begehren, Wunsch: अमीमवन्वन्स्वभिष्ठितयैः RV. 1, 51, 2. पूर्वीश्चिद्धि वे तुविकर्मिन्नाशसो हवन्त इन्द्रातयेः 8, 53, 12. तमिद्धिप्रा अवस्यवः प्रववन्तीभिर्वृतिभिः (अवर्धयन्) 13, 17. vielleicht स्वदेमि घर्म प्रति यत्पूतयेः 1, 119, 2. तं वृत्रकृते घ्नन् तस्युत्रतयेः 32, 4. 5. 9. — 5) das Streben nach einem Ziel, das Hineilen, Lauf(?): (नयः) इत ऊतीर्युञ्जत समानमर्थमन्तितम् RV. 1, 130, 5. स्वर्वतीरित ऊतीर्युचारक 119, 8. आ त्वा रयं यद्योतये मुन्नाय वर्तयामसि 8, 57, 1. एवैश्वर्याणीनामूती कुवे रथानाम् 4. या ते ऊतिरिमित्रकृन्मनूवस्तुमासति । तयो नो किनुकी रथम् 6, 43, 14. Einmal findet sich das masc.: तस्मादिमे प्राणा नाना सत एकोतयः समानमूतिमनुसंचरति Çat. Br. 12, 2, 4, doch ist wohl eher eine Unvollkommenheit des Textes anzunehmen (vgl. oben समानमर्थम्). नभस्वहति adj. schnell wie der Wind Bhāg. P. 8, 3, 44. ऊति (vgl. अवन) als v. l. für वृति Eile AK. 3, 3, 39 (Colebr. 38). — 6) Scherz, Kurzweil (लीला) Bhāg. P. im ÇKDr. — 7) Werk (oeuvres), viell. Anstrengung Bhāg. P. 8, 7, 33. — 8) Destillation (तारण) ÇABDAR. im ÇKDr. — Vgl. अतितेति, अचिक्तेति, अनूति, अह्यूति, इतऊति, उर्व्यूति, चित्रेति, वेति, शतमूति, शतेति, मयऊति, सक्तमोति.

2. ऊति (von वा, वयति) f. das Weben, Gewebe MED. t. 3. Bhāg. P. 2, 10, 1. 4. = स्पृति H. an. 2, 159; wohl nur Fehler für स्पृति.

उदक und उदर s. अनूदक und u. उदर 1.

ऊधन् und ऊधर (ऊधस्) n. ऊधर, Euter, selten von der Mutterbrust (स्तन) AK. 2, 9, 73. H. 1272. sg. n. acc. ऊधर, gen. abl. ऊधस्, loc. ऊधन्, ऊधनि; pl. instr. ऊधभिस्, loc. ऊधस्. Im RV. wird die Endung अर nur ausnahmsweise wie अस् behandelt, z. B. ऊधो अरुपासः 1, 146, 2. 4, 1, 19. 7, 56, 4. 8, 31, 9 (Pār. 1, 22. P. 8, 2, 70). In der Folge, schon im AV., wird das Wort wie ein nomen auf अस् behandelt, gen. ऊधसस्